

Programanalys

Kompletterande pedagogisk utbildning

Verksamhetsberättelse för 2018/2019

Verksamhetsplan för 2019/2020

Beskrivning av programmet

Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) vänder sig till den som vill bli lärare och redan har ämnesstudier motsvarande 90 eller 120 hp från universitet/högskola. KPU omfattar 90 högskolepoäng och syftar till att komplettera tidigare förvärvade ämneskunskaper för att den studerande ska kunna avlägga en ämneslärarexamen. KPU omfattar 60 hp utbildningsvetenskaplig kärna (UK) och 30 hp verksamhetsförlagd utbildning (VFU).

Vid Umeå universitet erbjuds kompletterande pedagogisk utbildning

1. med inriktning mot arbete i gymnasieskolan inom **Estetiskt ämne - bild eller musik med 50 % studietakt** och inriktning mot arbete i grundskolan inom **Praktiskt estetiskt ämne - bild, musik, slöjd, hem och konsumentkunskap - 50 % studietakt**. Studierna inom programinriktningarna sker på distans och erbjuds med 50 % studietakt med ca tre fysiska träffar à 2,5–3 dagar per termin vid campus Umeå universitet. Däremellan sker undervisningen via lärplattform. **Sista antagning ht 2019.**
2. med inriktning mot arbete i gymnasieskolan inom de flesta **Allmänna ämnen med förhöjd studietakt** och inriktning mot arbete i grundskolan inom **Allmänna ämnen - Förhöjd studietakt**. Studierna inom programinriktningen sker på distans och erbjuds med förhöjd studietakt, 45 hp/termin, med ca fyra-fem fysiska träffar à 2–3 dagar per termin vid campus Umeå universitet. Däremellan sker undervisningen via lärplattform. KPU med förhöjd studietakt ges för flera ämnen inom naturvetenskap, samhällsvetenskap och humaniora och även estetiska ämnen. **Sista antagning ht 2019.**
3. för **personer med forskarexamen** med inriktning mot arbete i grundskolan och mot arbete i gymnasieskolan inom **Allmänna ämnen**. Studierna inom programinriktningen sker på distans över tolv månader och erbjuds med ungefär 125 % studietakt, med ca fyra-fem fysiska träffar à 2–3 dagar per termin vid campus Umeå universitet. Däremellan sker undervisningen via lärplattform. KPU med förhöjd studietakt ges i huvudsak för ämnen inom naturvetenskap, teknik och matematik. **Särskild regeringssatsning med sista antagning vt 2020.**
4. med inriktning mot arbete i gymnasieskolan och mot arbete i grundskolan inom **Allmänna ämnen och vissa ämnen med 100 % studietakt** Studierna inom programinriktningen sker på distans och erbjuds med förhöjd studietakt, 30 hp/termin, med ca tre fysiska träffar à 2–3 dagar per termin vid campus Umeå universitet. Däremellan sker undervisningen via lärplattform. **Start ht 20.**
5. med inriktning mot arbete i gymnasieskolan och mot arbete i grundskolan inom **Allmänna ämnen och vissa ämnen med 50 % studietakt** Studierna inom programinriktningen sker på distans och erbjuds med förhöjd studietakt, 15 hp/termin, med ca tre fysiska träffar à 2–3 dagar per termin vid campus Umeå universitet. Däremellan sker undervisningen via lärplattform. **Start ht 20.**

Programrådet

Rådets sammansättning

Programrådet för ämneslärarprogrammet och KPU 2019–2021

Catarina Rudälv (ordförande), Institutionen för matematik och matematisk statistik

Ingela Valfridsson (ordförande), Institutionen för språkstudier

Krister Ödmark, Institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik

Elisabeth Raddock, Institutionen för idé- och samhällsstudier

Elsa Reimersson, Statsvetenskapliga institutionen

Jonatan Svanlund, Enheten för ekonomisk historia

Erik Sigurdsson, Institutionen för estetiska ämnen

Studentrepresentanter:

Ellen Söderberg

Charlotte Häggström (t.o.m. juni 2019)

Pär Karlsson (fr.o.m. oktober 2019)

Henrik Brudsten (suppleant fr.o.m. oktober 2019)

Extern representant:

Fredrik Lindmark, Midgårdsskolan

Rådets arbete

Under hösten 2018 hade programrådet två möten om vardera 2–3 timmar. Den reviderade KPU-utbildningen och även UKÅ-utvärderingen av ämneslärarexamen i bild, idrott och hälsa, matematik, musik, samhällskunskap och svenska var viktiga frågor. En av programrådsordförandena deltog i UKÅ:s lärosätessamtal i maj 2019.

Sedan 1 januari 2019 har programrådet nya lärarrepresentanter. Tiden för ordförandeskapet har utökats och delas av två personer. I ett tilläggsbeslut utsågs en lärarrepresentant med långvarig erfarenhet av KPU. Under våren 2019 hade rådet tre möten. Vid det första deltog den förra ordföranden och gav en sammanfattning av det tidigare rådets arbete med viktiga frågor. Det nya rådet har fortsatt diskussionerna om flera av dessa. Under ett heldagsmöte i augusti 2019 kunde rådet diskutera några genomgripande frågor i ämneslärarprogrammet och i KPU mer utförligt.

Under våren 2019 har arbetet med utveckling av ny KPU intensifierats. Rådet har varit företrätt i den koordinerande arbetsgruppen, och rådsordförandena har regelbundet träffat de personer vid kansliet som arbetar med de organisatoriska/administrativa aspekterna av den nya utbildningen.

I maj 2019 avslutade den utbildningsledare som huvudsakligen arbetat med ämneslärarprogrammet och grundlärarprogrammet sin anställning vid Umeå universitet. Detta avbräck har påverkat ordförandenas arbete och vissa punkter i åtgärdsplanen har inte kunnat slutföras.

Programrådet, särskilt programrådsordförandena, har under läsåret 2018/2019 (fram till 31 augusti 2019) också, delvis tillsammans med kanslipersonal, arbetat med:

- remissvar: Dimensionering av lärarutbildning, Struktur för och ämnen inom KPU, Lärarhögskolans organisation
- planering av workshop om (ämnes)didaktik och -metodik för lärare i ämneskurser och UK-kurser (genomfördes i september 2019)
- planering av workshop om kurser inom ny KPU (genomfördes i oktober 2019)
- översyn av utbildningsplaner för ämneslärarprogrammet
- översyn av programinformation på externa webbsidor

Nyckeltal

Nyckeltal för kompletterande pedagogisk utbildning – 50 % studietakt

Nyckeltal antagning

Kompletterande pedagogisk utbildning	Antagna hösten 2014	Antagna hösten 2015	Antagna hösten 2016	Antagna hösten 2017	Antagna hösten 2018
Antal nybörjarplatser (enl. planeringstal)	40	40	40	45	45
Antal förstahandssökande ¹	79	64	58	66	73
Antal förstahandssökande per plats	1,98	1,6	1,45	1,47	1,62
Antal registrerade nybörjarstudenter studenter ²	33	38	24	27	27

Nyckeltal genomströmning

Kompletterande pedagogisk utbildning	Antagna hösten 2014	Antagna hösten 2015	Antagna hösten 2016	Antagna hösten 2017	Antagna hösten 2018
Antal godkända nybörjarstudenter efter första terminen ³	14	21	15	15	17
Antal godkända studenter efter sista terminen ⁴	13	19			

¹ Enligt Fokus fram till 2018, enligt UHR fr.o.m.- ht 2018. Se länk för jämförelse med andra lärosäten <https://statistik.uhr.se/>

² Antal registrerade på utbildningens 1:a kurs enligt Ladok.

³ Antal godkända på utbildningens 1:a termin, 15 hp, enligt Ladok, per den 30 juni (efter ett omtentamenstillfälle). Nyckeltal fr.o.m. vt 2019 är uthämtat under tiden 1 maj–9 juni 2019.

⁴ Antalet godkända studenter efter sista kurs på sista terminen enligt Ladok, per den 30 september. Nyckeltal fr.o.m. vt 2019 är uthämtat under tiden 1 maj–9 juni 2019.

Nyckeltal för kompletterande pedagogisk utbildning – förhöjd studietakt

Nyckeltal antagning

Kompletterande pedagogisk utbildning	Antagna hösten 2014	Antagna hösten 2015	Antagna hösten 2016	Antagna hösten 2017	Antagna hösten 2018
Antal nybörjarplatser (enl. planeringstal)	30	40	30	30	30
Antal förstahandssökande ⁵	31	46	109	117	162
Antal förstahandssökande per plats	1,03	1,15	3,63	3,9	5,4
Antal registrerade nybörjarstudenter studenter ⁶	14	25	35	27	34

Nyckeltal genomströmning

Kompletterande pedagogisk utbildning	Antagna hösten 2014	Antagna hösten 2015	Antagna hösten 2016	Antagna hösten 2017	Antagna hösten 2018
Antal godkända nybörjarstudenter efter första terminen ⁷	9	17	20	15	17
Antal godkända studenter efter sista terminen ⁸	7	12	10	19	

Nyckeltal examina (oavsett studietakt)

Kompletterande pedagogisk utbildning	2015	2016	2017	2018
Antal som tagit ut examen				
Kvinnor	8	19	20	31
Män	6	10	7	17
Totalt	14	29	27	48

⁵ Enligt Fokus fram till 2018, enligt UHR fr.o.m. ht 2018. Se länk för jämförelse med andra lärosäten <https://statistik.uhr.se/>

⁶ Antal registrerade på utbildningens 1:a kurs enligt Ladok.

⁷ Antal godkända på utbildningens 1:a termin, 45 hp (46,5 hp fr.o.m. ht 2015), enligt Ladok, per den 31 mars (efter ett omtentamenstillfälle). Nyckeltal fr.o.m. vt 2019 är uthämtat under tiden 1 maj–9 juni 2019.

⁸ Antalet godkända studenter efter sista kurs på sista terminen enligt Ladok, per den 30 september. Nyckeltal fr.o.m. vt-19 är uthämtat under intervallet 1 maj–9 juni 201

Nyckeltal för kompletterande pedagogisk utbildning för forskarutbildade, förhöjd studietakt (första antagningsomgång V17)

Nyckeltal antagning

Kompletterande pedagogisk utbildning	Antagna våren 2017	Antagna våren 2017	Antagna våren 2017
Antal nybörjarplatser (enl. planeringstal)	22	15	15
Antal förstahandssökande	41	83	61
Antal förstahandssökande per plats	1,86	5,53	4,06
Antal registrerade nybörjarstudenter studenter ⁹	19	16	16

Nyckeltal genomströmning

Kompletterande pedagogisk utbildning	Antagna våren 2017	Antagna våren 2018	Antagna våren 2019
Antal godkända nybörjarstudenter efter första terminen ¹⁰	15	12	
Antal godkända studenter efter sista terminen ¹¹	6	7	

Nyckeltal examina

Kompletterande pedagogisk utbildning	2017	2018	
Antal som tagit ut examen			
Kvinnor	0	4	
Män	0	3	
Totalt	0	7	

⁹ Antal registrerade på utbildningens 1:a kurs enligt Ladok

¹⁰ Antal godkända på utbildningens 1:a termin, 45 hp, enligt Ladok, per den 30 september (efter ett omtentamenstillfälle). Nyckeltal fr.o.m. vt 2019 är uthämtat under tiden 1 maj–9 juni 2019

¹¹ Antalet godkända studenter efter sista kurs på sista terminen enligt Ladok per den 31 mars. Nyckeltal fr.o.m. vt 2019 är uthämtat under tiden 1 maj–9 juni 2019.

Synpunkter från programrådet på nyckeltal (kommenteras utifrån programmets förutsättningar och struktur)

KPU fördröjd

En genomgång av nyckeltalen för KPU fördröjd visar att av 74 förstahandssökande hösten 2018 registrerades endast 27 (planeringstalet var då satt till 45). Trots att antalet förstahandssökande har ökat jämfört med tidigare år har antalet registrerade inte blivit fler. Här ser rådet ett behov av en uppföljning. Handlar det om att de förstahandssökande inte är behöriga, väljer de en annan utbildningen eller bestämmer det sig för att inte studera alls? Eftersom det rör sig om ett förhållandevis litet antalet sökande vore det möjligt med en uppföljning på individnivå.

Efter en termin är endast hälften godkända. Jämför man detta med antalet godkända på sista terminen ser man att den låga genomströmningen fortsätter. Även här är det viktigt med en uppföljning. Fortsätter dessa att studera efter termin 1 och tar igen dessa rester senare, gör de studieuppehåll (formellt eller utan att meddela studievägledaren) eller gör de avbrott från programmet helt och hållet. Vid första anblick verkar det finnas en korrelation mellan genomströmningen på termin 1 och sista terminen och det innebär i så fall att knappt hälften kan ta examen på stipulerad tid.

Av tabellen över antal examina framgår inte om den bara gäller KPU fördröjd och KPU förhöjd eller om den även innehåller KPU forsk. Detta borde förtydligas.

KPU förhöjd

Nyckeltalen för KPU förhöjd visar att det är många sökande per plats och att antalet dessa har ökat under åren. Inför hösten 2018 fanns det 5,4 sökande per plats. Det som är problematiskt är att vi trots det stora antalet sökande inte har fyllt platserna vissa år. Inför hösten 2017 fanns det 117 förstahandssökande till 30 platser och endast 27 registrerades på utbildningen. Eftersom KPU förhöjd har förhållandevis höga förkunskapskrav kan en av orsakerna vara att en del av de som söker visar sig vara obehöriga.

När det gäller genomströmningen uppvisar KPU förhöjd samma problem som KPU fördröjd. Efter redan en termin är endast hälften godkända. Frågan är hur många som sedan fortsätter utan att vara klar med första terminens studier och hur många som gör avbrott (formellt eller utan att anmäla). Genomströmningen behöver diskuteras då vi har endast 10 studenter (av 35) från ht16-kullen som på denna korta utbildning (1 år) har blivit godkända på sista terminens studier. Motsvarande siffra för antagna hösten 2017 är 19 av 27 vilket visar på en liten uppgång. Siffrorna för 2018 redovisas inte i tabellen men skulle behöva följas upp snarast inför framtida diskussioner. Studenterna har i sina utvärderingar signalerat att det är svårt, emellanåt omöjligt, att förena en VFU-kurs med en annan kurs vilket gör att de inte slutför sina studier i tid. Uppföljningar av detta slag är viktiga, särskilt nu när vi formar en ny variant av KPU där vi om möjligt kan beakta sådant som försämrar genomströmningen.

KPU för forskarutbildade (benämnd KPU forsk fortsättningsvis)

Antalet förstahandssökande på KPU för forskarutbildade är fortsättningsvis relativt högt. Även på denna utbildning är förkunskapskravet högt ställt vilket gör att sökande kan vara obehöriga. Övervägande del av de antagna blir godkända på första terminens studier om 45 hp i tid (efter ett omprov), men genomströmningen är betydligt sämre under utbildningens avslutande termin där endast hälften blir godkända efter ett omprov. Skälet till detta är sannolikt, liksom för KPU förhöjd, att det är svårt att genomföra en VFU-kurs parallellt med en annan kurs. Detta gör att endast hälften av studenterna tar ut en examen inom stipulerad tid. Det som behöver följas upp är om de antagna slutför sin utbildning senare eller om man, när det inte ges möjlighet att få ekonomiskt stöd längre, inte gör klart examensarbetet och därmed inte kan ta ut sin examen.

Säkring av examensmål

Synpunkter från programrådet på matrisen

Matriserna för samtliga tre varianter av KPU finns inte tillgängliga på webben utan finns att tillgå på kansliet. Dessa matriser är gjorda tidigare och ser inte ut som ämneslärarprogrammets matriser. I samband med att den nya versionen av KPU utvecklas kommer en ny matris att utarbetas i samråd med kursansvariga och medverkande institutioner.

Uppföljning av föregående programanalys

Eftersom samma programråd arbetat med både KPU och ämneslärarprogrammet har den förstnämnda ofta blivit styvmoderligt behandlat. Diskussioner om struktur för den nya KPU som ska ges från hösten 2020 har dock förts, inte minst om studietakter och ämnen i den nya KPU. En workshop genomförs i oktober 2019 där de lärare som ansvarar för utveckling av kurserna i den nya utbildningen har möjlighet att diskutera kursplaneutkast och genomförande av kurserna.

I den förra programanalysen av KPU (som bara omfattade KPU förhöjd och KPU forsk) lyftes några frågor som är viktiga inför det fortsatta utvecklingsarbetet.

För det första diskuteras problem kopplade till behörighetskravet 90 hp. Det innebär att det är möjligt att få en ämneslärarexamen i ett ämne efter tre års studier, alltså motsvarande en kandidatexamen. Det är svårt att kombinera denna korta utbildning med de allt högre krav som ställs på lärare vad gäller undervisning som vilar på vetenskaplig grund. De som lämnar högskolan med en examen på grundnivå är dåligt rustade att "visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik" (Examensmål ämneslärarexamen).

Ett annat problem med en ettämnesexamen rör anställningsbarheten. För den som utbildar sig till modersmållärare är det möjligen en bra lösning, men i andra ämnen kan det vara svårt att hitta en anställning som bara omfattar ett ämne. Detta gäller särskilt om det är ett litet skolämne på grund- eller gymnasieskolan. Det finns en överhängande risk att man "tvingas" undervisa i ett ämne som man inte är behörig i.

Det tredje problemkomplexet kopplat till detta behörighetskrav gäller en befarad ökning av ansökningar om validering av reell kompetens och andra former av tidskrävande individuell bedömning av meriter.

I programanalysen diskuteras också ett antal aspekter av VFU inom KPU. De studerande på varianten med fördröjd studietakt arbetar ofta redan i skolan och begär därför att få göra VFU i egen tjänst. Ett närliggande problem är de fall där studenter har vikarierat som lärare och ansöker om att få tillgodoräkna sig det som VFU. Båda dessa VFU-frågor måste regleras. I arbetet med den nya KPU inför ht 2020 ska särskild vikt läggas vid formulering av lärandemål för VFU-kurser så att det omfattar mer än erfarenhet av att planera och genomföra undervisning.

Tillgodoräkning av lärarvikariat som VFU är ett. Nu har en arbetsgrupp tillsatts som ska utarbeta en hanteringsordning för ansökan om tillgodoräkningen och gemensamma riktlinjer för bedömning. I arbetet med den nya KPU inför ht 2020 ska särskild vikt läggas vid formulering av lärandemål för VFU-kurser så att det omfattar mer än erfarenhet av att planera och genomföra undervisning.

Mittutvärdering

Eftersom programmet är kort genomförs inga mittutvärderingar.

Programutvärdering

KPU fördröjd

Programutvärderingen genomfördes i maj 2019 under programmets sista kurs där 16 studenter deltog. Utvärderingen genomfördes digitalt och 7 studenter valde att svara på enkäten. Samtliga har ett praktiskt-estetiskt ämne som förstaämne, de flesta Bild.

En övervägande del anger att de teman som UVK enligt förordningen ska innehålla har behandlats i tillräcklig omfattning för kommande yrkesutövning. Någon anger dock att specialpedagogik inte alls behandlats. Synpunkter som framkommer är att man önskar mer kunskap om hur man använder teorin i praktiken, bland annat inom bedömning och betygssättning.

Av de svarande anger 71,5% att de i hög grad/mycket hög grad fått möjlighet att förvärva det som krävs för VFU, och 42,9% anger att de i hög grad/mycket hög grad anser att det är progression inom VFU och att VFU-kursernas längder (15+15 hp) är bra. Man tycker också att positionerna är bra, men en kommentar anger att man önskar en kort period om 5–10 dagar tidigt i utbildningen. Kommentarer finns också kring kraven på handledarna.

När det gäller studietakten anser 85,8% att den i hög grad/mycket hög grad varit tillfredsställande. Knappt hälften anser att balansen mellan undervisningsformer har varit tillfredsställande medan motsvarande siffra för examinationsformer är 71,4%. Endast 14,3% anser att de fysiska träffarna i hög grad/mycket hög grad varit tillfredsställande. Man önskar fler föreläsningar på webben, vilket hade sparat tid till annat under träffen t.ex diskussioner, seminarier och grupparbeten. Övervägande del av de generiska förmågorna anser man i hög grad eller mycket hög grad har utvecklats under utbildningen (70–75%). Endast samarbete och muntlig förmåga har lägre siffror, runt 40–50%.

Studenterna anser inte att man givits möjlighet att påverka utbildningens utformning och är inte klar över vem man ska vända sig till i olika frågor. Man önskar en spindel i nätet som håller ihop allt under utbildningen.

KPU förhöjd

Programutvärderingen genomfördes i maj 2019 i samband med en fysisk träff. Utvärderingen var en kombinerad utvärdering för VFU och programmet där de flesta frågor berör VFU-kursen. Utvärderingen genomfördes digitalt och 12 studenter av 25 registrerade valde att svara på enkäten.

De synpunkter som studenterna lämnar berör bland annat studietakten. Å ena sidan anser man att det är bra att utbildningen är komprimerad, särskilt ur ett ekonomiskt perspektiv, när inte alla kan få CSN. Å andra sidan är det svårt, ofta omöjligt, att hinna med att göra både VFU och examensarbetet under samma period. Andra synpunkter som framkommit är att det är bra med fysiska träffar men att vissa föreläsningar kan ges via webben och istället kan träffen fyllas med olika övningar. Någon student saknar också kommunikationen mellan medstudenter under vårterminens studier.

Annat som framkommer är att det finns överlappningar mellan kurserna *Ämnesdidaktik* och *Undervisning och lärande*. Kurserna *Den professionella läraren 1+2* (6PE219 och 6PE227) uppfattas lätta och skulle kunna komprimeras till en kurs och istället ges utrymme för mer kring bedömning och specialpedagogik. Vissa ifrågasätter existensen av ett examensarbete och föreslår att det byts ut (t.ex. mot ett utvecklingsarbete). Andra däremot tycker att det har varit ett bra tillfälle för fördjupning men att det är svårt att få tiden att räcka till när kursen ligger samtidigt med en VFU.

KPU för forskarutbildade

Programutvärderingen genomfördes i januari 2019 i samband med en avslutande fysisk träff. Utvärderingen var en kombinerad utvärdering för VFU och programmet där de flesta frågor berör

VFU-kursen. Utvärderingen genomfördes digitalt och 11 studenter av 15 registrerade valde att svara på enkäten.

Studenterna på denna utbildning erhåller ett utbildningsbidrag om 25 000 kr/månad under ett år. Över 90 % anger att utbildningsbidraget har till stor eller mycket stor del (värde 4–5 på en 5-gradig skala) påverkat deras val av utbildning. Studenterna anser att det är bra med snabb takt så att utbildningen kan genomföras på ett år men att det finns en stor risk att man halkar efter. De anser också att det är bra med träffar i början för att skapa gemenskap med övriga deltagare. Synpunkter framkommer dock om upplägget där man anser att man bättre bör utnyttja tiden hemma, mellan träffarna, till aktivt lärande t.ex. genom diskussionsuppgifter. Det är mycket litteratur och svårt att hinna läsa allt.

Innehållet i UK har varit relevant, men för stort fokus har legat på att bedöma deltagarnas prestationer. Önskemål framförs om fler praktiska inslag där man omsätter teorin i praktiken. Man saknar också kunskaper om NPF.

Det är bra med en lång VFU under andra terminen (på hösten) så att man hinner lära känna eleverna ordentligt, men det finns önskemål om att starta VFU i samband med skolans läsårsstart. Önskemål finns också om en lite längre första VFU, kanske 2–4 veckor, där man också kunde genomföra egen undervisning.

Examensarbetet upplevs som överflödigt och man anser att det måste finnas effektivare sätt att sätta sig in i ämnesdidaktisk forskning. Det upplevs dessutom som svårt/omöjligt att göra examensarbetet parallellt med VFU. Förslag finns att ersätta examensarbetet med annat t.ex. utvecklingsarbete eller andra relevanta kurser (mer om bedömning, ledarskap, ämnesdidaktik).

Internationalisering

Att utbildningen vid Umeå universitet ger studenterna internationella perspektiv innebär att det finns en interkulturell och global dimension i syfte, innehåll och genomförande av utbildningen. Studenterna har där det är genomförbart möjlighet att vara delaktiga i internationella utbyten. Inom lärarkollegiet finns internationella nätverk som kommer utbildningen tillgodo. Doktorander är inkluderade i dessa nätverk, skapar egna nätverk och deltar i andra internationella sammanhang.

Många studenter som söker till och studerar på KPU förhöjd och KPU forsk kommer med studier från andra länder vilket gör att internationalisering i betydelsen perspektiv lätt kan integreras i utbildningen. När de börjar arbeta som lärare kommer de att ge internationella perspektiv i skolan. I och med att KPU är en kort utbildning som kräver att flera års universitetsstudier redan är avklarade innan man börjar KPU bör internationalisering (och även samverkan och jämställdhet) även ha funnits med under studenternas tidigare ämnesstudier. Kurslitteraturen under utbildningen är både nationell och internationell.

I grupper med en stor andel studerande som har gått i skolan och kanske även studerat i ett annat land är utmaningen ofta att ge dem en utbildning som förbereder dem för verksamhet i den svenska skolan. Detta gäller både språk och kultur, t.ex. förhållandet mellan lärare och elever.

Samverkan

Att utbildning vid Umeå universitet är samverkanssäkrad innebär att, där det är lämpligt för utbildningens mål och innehåll, samverkan med externa parter sker för att stödja utbildningens utveckling och studenternas lärande samt för att stödja studenternas övergång till arbetslivet. Inom lärarkollegiet finns kunskap om vilka krav som kommer att ställas på studenterna i deras framtida arbetsliv. Forskarutbildningens genomförande ger doktoranderna insikt i vetenskapens roll i samhället samt förutsättningar att efter avslutad utbildning kunna tillgängliggöra forskning och bidra till samhällets utveckling.

VFU är den viktigaste delen för studenterna att samverka med samhället, dvs. skolan. KPU fördröjd genomför sin VFU i två omgångar om vardera 15 hp. KPU förhöjd och KPU forsk har en väldigt kort VFU (en vecka) under sin första termin, där finns önskemål att utvidga denna något. Den långa VFU:n när studenterna är på skolorna hela andra terminen blir det en tydlig samverkan. Examensarbetet knyts också ofta till professionen på ett uppenbart sätt.

Jämställdhet

Genom jämställdhetsintegrering av utbildningens innehåll och genomförande utvecklar studenterna sin handlingsförmåga att motverka ojämställdhet i samhället. Studenterna får under sin utbildning kunskap om hur makt och kön konstrueras inom det kunskapsområde som utbildningen avser. Inom lärarkollegiet finns kunskap och förmåga att reflektera om sitt ämne ur ett jämställdhetsperspektiv.

Jämställdhet lyfts redan i den första kursen inom KPU förhöjd och KPU forsk. I kursen *Utbildningens villkor och samhällliga funktion (UK)* (6PE218) beskrivs innehållet "I kursen behandlas också skolans och lärares uppdrag att fostra demokratiska samhällsmedborgare. Begrepp som, demokrati, mänskliga rättigheter, värdegrund, jämställdhet, likabehandling, normalitet, diskriminering och kränkande särbehandling problematiseras i relation till relevanta teoretiska utgångspunkter". Inom KPU fördröjd syns begreppet jämställdhet inte lika tydligt men kan inläsas i kurser som *Pedagogiskt ledarskap, sociala relationer och konflikthantering* (6PE302).

Om man med jämställdhet också breddar upp för begreppet "genus" kan man konstatera att en genusmedvetenhet finns i flertal kurser inom programmens olika delar. Lika behandling är ett annat viktigt och närliggande begrepp som skulle kunna diskuteras under denna punkt.

Samlad programanalys

Programanalys utifrån genomförda utvärderingar, internationalisering och samverkan

Eftersom de tre KPU-varianterna vänder sig till och lockar studerande med olika bakgrund är det svårt att ge en samlad bild av dessa utbildningar. Gemensamt är dock att studenterna rekryteras från hela landet. Det innebär för det första att de inte alltid kan genomföra VFU i en övningsskola kopplad till Umeå universitet och att de kanske inte alltid handleds av en erfaren lärare som gått handledarutbildning. För det andra är placering på skolor på hemorten förbunden med tidskrävande resor för den universitetslärare som ska besöka studenten och examinera undervisningspraktiken. I många fall innebär placeringen på en ort långt från Umeå att de som gör VFU i två ämnen får ett fysiskt besök i det ena.

För de KPU-utbildningar som erbjuds från hösten 2020 har ännu inga beslut fattats om eventuellt VFU-besök i ett andraämne och inte heller vilka krav som ska ställas på VFU-handledare i de fall studenter gör VFU hos en skolhuvudman med vilken universitetet inte har avtal.

Förslag på åtgärder och förändringar

Utifrån nyckeltalen vill rådet påpeka att närmare analyser av förhållandet mellan antal sökande–antagna–registrerade är ytterst viktigt. I många fall finns många sökande, men platserna fylls ändå inte. Beror detta på att de inte är behöriga? Ändrar de sina planer? Vad beror bortfallet mellan antagning och registrering på? Är informationen om hur det är att vara student vid Umeå universitet bristfällig?

Utveckling av kurser i en ny KPU som startar höstterminen 2020 pågår nu. Programrådet kan därför inte ge förslag på förändringar kopplad till en existerande utbildning utan vill betona några saker som bör värnas och beaktas i det fortsatta arbetet.

För det fortsatta arbetet med utveckling av KPU-utbildningar bör dessa punkter beaktas:

- utnyttja campusträffarna huvudsakligen för seminarier, övningar och diskussioner; föreläsningar kan med fördel läggas ut på lärplattformen
- samplanering av upplägg av de två kurser som löper parallellt så att examination fördelas på ett lämpligt sätt

- tydliggörande av kontaktpersoner: här borde ett "basdokument" kunna tas fram som beskriver vem studenten ska vända sig till i olika frågor. Detta kan anpassas till de ingående kurserna med uppgift om kursansvarig och andra kontaktpersoner.
- studentinflytande: här bör utmaningarna som hör samman med distansutbildning särskilt beaktas

Dessa områden har lyfts utifrån utvärdering av KPU och även andra lärarutbildningar:

- om, och i så fall under vilka villkor, VFU i egen tjänst kan godkännas; detta hanteras i den grupp som arbetar med översyn av VFU
- krav på VFU-placering och -handledare: en beskrivning av vilka krav vi ställer på VFU-placeringen och på VFU-handledare i de fall en student genomför VFU hos en skolhuvudman som Umeå universitet inte har avtal med
- tillgodoräknande av reell kompetens som VFU; detta belyses av den nya arbetsgrupp som ska utarbeta förslag på hanteringsordning och riktlinjer för bedömning

Om den nationella satsningen på KPU för forskarutbildade fortsätter bör en översyn av innehållet göras, bland annat utifrån dessa frågor:

- Borde examensarbetet ersättas med ett ämnesdidaktiskt utvecklingsarbete?
- Är det möjligt att lägga in en något längre VFU-period under första terminen?
- Hur kan det flexibla upplägget utnyttjas bättre så att föreläsningar – och kanske också examination – i större grad läggs ut på lärplattformen så att mer tid kan ägnas åt seminarier, övningar och diskussioner vid campusträffarna?